

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-žekoval
račun 10.603.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrti stran
Din 500.—, 1/2 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Davki.

Prejšnji angleški finančni minister Churchill je svojčas v angleškem parlamentu podal sliko o plačevanju davkov v večjih državah. Primerjal je davke pred svetovno vojno ter po vojni in tako ugotovil, da so se po svetovni vojni davki v posameznih državah jako povečali. Izračunal je, koliko davkov je prišlo na vsakega državljana leta 1913 in koliko leta 1928. Prišlo je torej davkov na enega državljana:

	1. 1913	1. 1928
Angliji šilingov	71½	291½
Franciji frankov	84.5	910
Nemčiji mark	31.3	113.4
Italiji lir	53.8	394.4
Zedinjenih državah dol.	6.8	30

Breme državnih dolgov, porazdeljeno na prebivalstvo, znaša za enega prebivalca v Angliji 168 funtov šterlingov, na Francoskem 11.700 papirnatih frankov, v Zedinjenih državah 160 dolarjev, v Nemčiji brez reparacijskih obveznosti 68 mark.

O manjših državah, med njimi tudi o naši državi Churchill ni govoril, ker ni imel podatkov. Iz navedenih številk se vidi, kako so po posameznih državah po vojni narasla državna bremena. To so posledice svetovne vojne, ki jih čutijo prebivalci vseh držav in ki ne bodo tako kmalu odstranjene. Cela človeška generacija (rod) jih bo nosila.

Kar se tiče naše države, v njej davki primeroma niso tako visoki kakor v drugih državah, osobito v velikih državah. Vendar predstavljajo vse dajatve: državne, banovinske, okrajne in občinske, ki jih morajo plačevati prebivalci, znatno in občutno svoto. Oral zemlje je obremenjen s 300 dinarji. — Vpoštevati se mora pri tem tudi to, da kmetje svojih pridelkov ne morejo prodati za primerne cene ali jih sploh ne morejo prodati. Industrijske države so se po svetovni vojni začele v veliki meri brigati za svoje poljedelstvo, kojega pridelke ščitijo z visokimi carinami. Stremljenje nekaterih držav — Nemči-

je, Čehoslovaške, Avstrije — gre za tem, da se te carine ne znižajo, marveč zvišajo.

Tako se izvoz kmetijskih pridelkov iz naše države vedno bolj otežkuje. Odtod kriza vina, hmelja, lesa, žita in vobče v trgovini s poljskimi pridelki. Kar pa mora kmet kupiti, je enkrat, dvakrat, trikrat in še večkrat dražje nego pred vojno. Če se poljedelstvo pri nas še tako intenzivira, če poljedelci pri nas še toliko napredujejo pri obdelovanju zemlje, ne bodo te prilike boljše, dokler se ne omogoči kmetu možnost prodaje njegovih pridelkov za primerne in pravične cene, ki bodo v pravem razmerju s cenami tistega, kar mora kmet kupovati.

Ko je sedanji ministrski predsednik general Živkovič nedavno bil v Vojvo-

dini ter se je razgovarjal s priprostim ljudstvom, so mu ljudje o svojem gospodarskem stanju prostodušno poročali. Predsednik vlade je njihovim izvajanjem pritrdil ter izjavil, da je vlada dopolnilni davek k zemljarini že znižala od 17 na 12%, da ga pa bo še dalje znižala od 12 na 8%. S tem znižanjem se bodo tudi znižale razne doklade k državnemu zemljiškemu davku.

Tudi o banovinskih proračunih je general Živkovič izrazil mnenje, da se ni vsepovsodi izvedlo načelo štednje, kakor bi to bilo potrebno. Zato je izdal odlok, s katerim se naroča, naj se 1. v banovinskih proračunih odobreni izdatki za reprezentacijo in zaupne posle, za razne podpore, nagrade in honorarje ne izvršijo; 2. naj se ostali v visoki izmeri odobreni izdatki naknadno še enkrat proučijo ter znižajo na najnujnejše svote, ki bodo v soglasju s stvarnimi potrebami.

Velika težava

V petem mesecu po novem letu smo že, pa večina občin še ni prejela za leto 1930 nobenih doklad in davščin. Vsi proračuni občin, ki izkazujejo nad 60% doklad na direktne davke in ravno tako oni, ki imajo nad 50% doklad na državno trošarino na vino, so bili poslani v Beograd v odobritev. Od tam pa še niso prišli nazaj. Dokler proračun ni rešen, občina ne prejme od davkarje nobenih doklad, kakor tudi ne od finančne uprave nobene trošarine. Tako so zdaj občine že mesece brez vsakega denarja. Ker pa občine nimajo denarja, ga seveda tudi krajevnim šolskim odborom ne morejo dati. Računi rastejo tu in tam, pokritja pa ni. Tu je potrebna pomoč. »Slovenski Gospodar« je prinesel nedavno poročilo, da bo odslej reševala vse občinske proračune, ki ne izkazujejo doklad nad 150%, banska uprava sama. To je primerno in pravilno. Ali ne bi mogla banska uprava takoj prevzeti tudi že proračune za leto 1930 v svoj pregled? Od nje bi bilo v bližnjem času mogoče dobiti rešitev. Tako bi bile odstranjene sedanje težkoče, ki jih imajo župani in blagajniki krajevnih šolskih odborov.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Youngov načrt se bo izvajal. Kako znano, so se zedinile svojčas velesile Nemčijo v Haagu, da bodo plačevali Nemci vojno odškodnino po Youngovem načrtu. Po haških določbah so morale ta načrt sprejeti v parlamentu (ratificirati) Nemčija in štiri od petih glavnih upniških držav. Nemčija, Francija ter Belgija so potrdile načrt s parlamentarno večino takoj, Anglija in Italija sta izvršili ratifikacijo zadnje dni. Mednarodna vojno odškodninska banka bo sklicala sejo za ustanovitev kapitala in za razpis prvega vojno odškodninskega posojila.

Krščansko socijalna stranka v Avstriji dobi novega predsednika. Dr. Seipel vstraja iz zdravstvenih ozirov na odložitvi načelstva krščansko socijalne stranke. Po njegovi želji ter priporočilu bi naj bil bodoči strankin načelnik sedanji podkancler Vaugoin.

Republikanizem na Španskem. Republikanizem v Španiji se vedno bolj širi. Zadnje dni so uprizorili visokošolci resne ter krvave nemire tako, da so vseučilišča zaprta. Radi resno napre-